

JUDr. Vladana Vališová, LL.M.
Balbínova 27
120 00 Praha 2

Státní ústav pro kontrolu léčiv
Šrobárova 48
100 41 Praha 10

Jednou

via datová schránka: **qwfaí2m**

V Praze dne 13. listopadu 2021

**Podnět ve smyslu ustanovení § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu,
k zahájení řízení z moci úřední**

Vážení,

obracím se na Vás jako na orgán příslušný k výkonu dozoru nad dodržováním zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen „zákon o regulaci reklamy“), a to **v souvislosti s kampaní Ministerstva zdravotnictví**, IČO: 00024341, se sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 021 Praha 2, (dále jen „MZd“) **na podporu očkování proti onemocnění covid-19** uveřejňované od 9. listopadu 2021 zejména v tisku, na zpravodajských webových serverech a na sociálních sítích.

Konkrétně se jedná o **sérii fotografií**, jejichž autorem je dle informací zveřejněných v registru smluv fotograf Lukáš Bíba. Na těchto fotografiích jsou zobrazena bezvládná obnažená či částečně obnažená těla pacientů, eventuálně zemřelých pacientů. Pokud se jedná o zemřelé, jejich těla jsou v některých případech zabalena do plastových pytlů. Fotografie také zobrazují lékařské pracovníky oděné v ochranných oblecích, s těly pacientů manipulující. Z fotografií lze usuzovat, že se manipulace s pacienty odehrává v nemocnici. Každá z fotografií je pak doprovázena jedním z výroků „*Neměl čas na očkování*“, „*Měl plno výmluv*“, „*Myslela, že to nespěchá*“, „*Odmítal očkování*“, „*Uvěřil dezinformacím*“, „*Prý se ho covid netýká*“, „*Neměl čas na očkování*“, „*Neustále*“

očkování odkládala“, „*Spoléhalo na protilátky*“ nebo „*Nestihl třetí dávku*“ (dále jako „*Kampaň MZd*“). Některé vizuály reklamy jsou připojeny na konci tohoto podání.

Dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o regulaci reklamy **reklama nesmí být v rozporu s dobrými mravy**, přičemž v rámci demonstrativního výčtu případů rozporu s dobrými mravy zákon o regulaci reklamy výslovně stanovuje, že **reklama nesmí snižovat lidskou důstojnost ani obsahovat prvky využívající motivu strachu**.

Lidská důstojnost je nezcizitelnou hodnotou, která se váže k samotnému lidství. Lidé ji nabývají tím, jak v průběhu svého vývoje získávají kontrolu nad svými tělesnými funkcemi. Ztráta této kontroly je příčinou ztráty důstojnosti. Lidé zrají pod vlivem ostatních, reflektují, jak jsou nahlíženi. Jako tvorové společenší lidé potřebují, aby byli respektováni, tím si potvrzují vlastní sebeúctu. Součástí zachování sebeúcty je i stud. Obnažení je přijatelné, jen pokud je nezbytné pro poskytnutí péče o pacienta. I v případě, že by u ošetřování pacienta měly být přítomny osoby připravující se na výkon povolání zdravotnického pracovníka, pacient má v souladu s § 28 odst. 3 písm. h) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách právo přítomnost takových osob odmítnout. Pacient má automaticky právo na rozhodnutí, kdo ho v situaci, která narušuje jeho důstojnost, vidí. Použití člověka nebo jeho mrtvého těla jako objektu, který se hodí k naplnění jakéhokoli cíle třetí osoby, je nepřijatelné. Nerespektování důstojnosti se ovšem netýká jen onoho obnaženého člověka na fotografii. Nerespektování důstojnosti jako objektivní kategorie se dotýká všech lidí, kteří si na jeho místě dokáží představit sebe, dotýká se těch, jejichž blízká osoba se právě nachází v nemocnici, těch, jejichž bližní zemřeli, a nakonec i každého soucitného člověka.

Způsob prezentování lidí na fotografiích, které používá MZd ve své očkovací Kampani, naprosto jednoznačně lidskou důstojnost snižuje.

Je pochopitelné, že emocionálně laděná reklama se pokouší ve spotřebitelích vyvolat emocionální prožívání. Vyvolání strachu závisí na individuálním prožívání, ale pravděpodobně ve všech lidech strach vzbuzuje vážné onemocnění a smrt, ať vlastní, či osoby blízké. Strach z vážné nemoci a smrti je velmi intenzivním prožitkem. Pojmová kategorie „*prvky využívající motiv strachu*“ není v zákoně blíže vymezena. Bude tedy na posouzení příslušných orgánů, zda v případě konkrétní reklamy shledají, že tato reklama tyto prvky obsahuje či nikoli.

Dle mého názoru k využití motivu strachu dochází tehdy, kdy je spotřebitel veden k závěru, že nevyužije-li nabízený produkt, hrozí mu závažné následky. **V případě Kampaně MZd se nejedná o informování spotřebitelů o novém produktu na trhu a o podporu vzdělanosti adresátů, aby mohli vyhodnotit, zda je pro ně produkt vhodný či nikoliv.** Pokud by se mělo jednat o upozornění na rizika onemocnění covid-19, vzbuzování obav touto reklamou je nepřiměřené poznatkům o tomto onemocnění. Bez ohledu na to, že pro některé osoby může covid-19 znamenat opravdu závažný zdravotní problém, dokonce i s fatálními následky, pro naprostou většinu nemocných covid-19 významné nebezpečí nepředstavuje. Podle světové statistiky má závažný průběh onemocnění pouhá

0,4 % všech aktivních případů.¹ IFR (smrtnost) tohoto onemocnění se v Evropě pohybuje pouze kolem 0,3-0,4 %, globálně je pak IFR 0,15 % (ref.²) a u dětí dosahuje IFR 0,000002 %. (ref.³)

Žádná konkrétní informace o vakcínách ani o onemocnění covid-19 v této reklamě v rámci Kampaně MZd není uvedena. Naopak **tato reklama pouze vyvolává pocity obav o život a zdraví a jako jediné možné řešení nabízí právě vakcinaci – za použití motivu strachu.** Vakcinace je obecně bezesporu jedním z nejdůležitějších prostředků prevence celé řady onemocnění. Není však jediným řešením, které zdravotnictví v souvislosti s onemocněním covid-19 nabízí. Odborníci upozorňují, že bychom se měli zaměřit na včasnou léčbu rizikových osob⁴ a podávat léky, které sníží pravděpodobnost hospitalizace s těžším průběhem o 70 %.⁵ Ředitel pražské Fakultní nemocnice Motol a exministr zdravotnictví Miloslav Ludvík vysloveně uvedl: „Dost dobře nechápu, proč vůbec roste počet pacientů v nemocnicích ve chvíli, kdy máme k dispozici léky, které zabrání tomu, aby se pacienti dostali do těžkého stavu.“⁶ Jak vyplývá z textů uvedených v odkazech, právě primární péče byla dosud podceňována a zanedbávána.

Skutečným důvodem pro Kampaň MZd je **nátlak na dosud neočkované**, což vláda neskrývá. Zakládáním tohoto nátlaku je tvrzení, že vakcinace zabraňuje onemocnění, takže očkovaný chrání nejen sebe, ale i své okolí. Jenže toto tvrzení bylo již opakovaně vyvráceno. Na vyvanutí postvakcinační imunity upozornily izraelské zdravotnické úřady již červenci 2021. Dokonce konstatovaly snížení účinnosti vakcín proti onemocnění na 39 % (ref.⁷) – psala o tom všechna světová média.⁸ Tyto informace v srpnu 2021 následovala tzv. izraelská studie Gazit, S. *et al.*⁹ A následovaly další studie dokládající pokles vakcinační imunity, jako např. Shitrit, P. *et al.*¹⁰, Levin,

¹ https://www.worldometers.info/coronavirus/?utm_campaign=homeAdvegas1

² Ioannidis J. P. A. Reconciling estimates of global spread and infection fatality rates of COVID-19: An overview of systematic evaluations. European Journal of Clinical Investigation. 26.03.2021. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/eci.13554>

³ Ward, J. L. *et al.* Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.07.01.21259785v1.full.pdf> (2021)., Smith, C. *et al.* Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.07.07.21259779v1.full.pdf> (2021). a Harwood, R. *et al.* Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.06.30.21259763v1.full.pdf> (2021)

⁴ Svoboda, T. Boj s covidem-19 má v Česku významnou trhlinu, říká imunolog. 24.10.2021. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cisla-infikovanych-jsou-nepresna-zanedbavame-primarni-lecbu-covidu-rika-imunolog-178671>

⁵ Nohl, R., Přádová, D. Lék na covid za 600 milionů leží na skladě. Neví se, co s ním. <https://web.archive.org/web/20211012072406/https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lek-na-covid-za-600-milionu-lezi-na-sklade-nevi-se-co-s-nim-176840>

⁶ Pojďte si pro infuzi protilátek, je jich dost. Trvá to jen dvě hodiny, vyzývá lidi s covidem šéf nemocnice Ludvík. 21.10.2021. <https://plus.rozhlas.cz/pojdte-si-pro-infuzi-protilatek-je-jich-dost-trva-jen-dve-hodiny-vyzyva-lidi-s-8602522>

⁷ https://www.gov.il/BlobFolder/reports/vaccine-efficacy-safety-follow-up-committee/he/files_publications_corona_two-dose-vaccination-data.pdf

⁸ např. Hart, R. Pfizer Shot Just 39% Effective Against Delta Infection, But Largely Prevents Severe Illness, Israel Study Suggests. 23.07.2021. <https://www.forbes.com/sites/roberthart/2021/07/23/pfizer-shot-just-39-effective-against-delta-infection-but-largely-prevents-severe-illness-israel-study-suggests/>

⁹ Gazit, S. *et al.*: Comparing SARS-CoV-2 natural immunity to vaccine-induced immunity: reinfections versus breakthrough infections. BMJ 25.08.2021. doi: <https://doi.org/10.1101/2021.08.24.21262415>

¹⁰ Shitrit, P. *et al.* Nosocomial outbreak caused by the SARS-CoV-2 Delta variant in a highly vaccinated population, Israel, July 2021. Eurosurveillance. Volume 26, Issue 39, 30. Sep. 2021. <https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-7917.ES.2021.26.39.2100822>

E. G. *et al.*¹¹, Chemaitelly, H. *et al.*¹² či Tartof, S. Y. *et al.*¹³ Přenos nemoci i očkovanými jedinci je podle profesora Sira Andrew Pollarda, ředitele Oxfordské vakcinační skupiny, důvodem, proč není možné dosáhnout kolektivní imunity.¹⁴

Dalším z tvrzení využívaných k nátlaku na vakcinaci je, že očkovaný má nižší virovou nálož, než neočkovaný. I to již však bylo vyvráceno, a to např. ve studii Griffin, S.¹⁵ nebo ve studii Acharya, C. B. *et al.*¹⁶ Proti tomu stojí skutečnost, že vakcíny proti covid-19 používané na našem území jsou vakcínami nového typu, lišící se kvalitativně od standardních vakcín. Proslulý slovník Merriam-Webster dokonce musel kvůli nesouladu podstaty těchto mRNA vakcín s dosavadní definicí vakcín upravit slovníkové heslo. V případě mRNA vakcín se jedná o vakcíny, které dosud nebyly na člověku zkoušeny. Přesto byl testovací proces těchto vakcín ve srovnání s testováním jiných vakcín pozoruhodně zkrácen, a ačkoli se jedná o nový typ vakcín, nebyla u nich testována farmakokinetika. U vakcín je hlášen nikoli nevýznamný počet nežádoucích účinků, včetně úmrtí.¹⁷ Do vakcinace jsou tlačeni i jedinci, u nichž risk/benefit ratio nemůže vypovídat ve prospěch vakcinace (zejména v případě nezletilých). Nakonec v Evropě je těmto vakcínám udělena jen dočasná registrace – i z tohoto důvodu by zde měla panovat spíše zdrženlivost.

Nátlak na očkování je nepřijatelný i proto, že povinnost očkovat se vakcínou proti covid-19 z žádného vnitrostátního předpisu nevyplývá, a proto by mělo být k vakcinaci přistupováno jako ke každému jinému zdravotnímu úkonu vyžadujícímu informovaný souhlas pacienta. Ne každý, který se nechce očkovat je konspirační antivaxer. Očkování po prodělaném onemocnění může způsobit, že se v těle pacienta vytvoří imunokomplexy, které mohou stát za řadou vážných zdravotních problémů. Pro osoby, které covid-19 prodělaly, navíc není vakcinace nutná. Jak vyplývá z již citované studie Gazit, S. *et al.*, obranyschopnost prodělavších je lepší než u vakcinovaných. Posilující dávka sice může prodělavším přinést ještě nepatrně lepší ochranu, ale za cenu potenciálních, a tedy zbytečných rizik.

¹¹ Levin, E. G. *et al.* Waning Immune Humoral Response to BNT162b2 Covid-19 Vaccine over 6 Months. *N Engl J Med.* 2021, October 6. DOI: 10.1056/NEJMoa2114583.

¹² Chemaitelly, H. *et al.* Waning of BNT162b2 Vaccine Protection against SARS-CoV-2 Infection in Qatar. *N Engl J Med.* 2021, October 6. DOI:

10.1056/NEJMoa2114114. https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2114114?query=featured_home

¹³ Tartof, S. Y. *et al.* Effectiveness of mRNA BNT162b2 COVID-19 vaccine up to 6 months in a large integrated health system in the USA: a retrospective cohort study. *The Lancet.* October 04, 2021.

DOI:[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02183-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02183-8) . [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(21\)02183-8/fulltexthttps://www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7031e2.htm](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(21)02183-8/fulltexthttps://www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7031e2.htm)

¹⁴ Delta variant renders herd immunity from Covid 'mythical'. 10.08.2021.

<https://www.theguardian.com/world/2021/aug/10/delta-variant-renders-herd-immunity-from-covid-mythical?fbclid=IwAR28L3pEGRrdwIVLEKsxAajhs1XeaJSBr2h9mETuswJCxzWQjydv1I-Ej7U>

¹⁵ Griffin, S. Covid-19: Fully vaccinated people can carry as much delta virus as unvaccinated people, data indicate. 19.08.2021. doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.n2074>

¹⁶ Acharya, C. B. *et al.* No Significant Difference in Viral Load Between Vaccinated and Unvaccinated, Asymptomatic and Symptomatic Groups Infected with SARS-CoV-2 Delta Variant. *Medrxiv.* September 29, 2021. doi: <https://doi.org/10.1101/2021.09.28.21264262>

¹⁷ k nežádoucím účinkům: <https://www.openvaers.com/covid-data> , k úmrtím: <https://www.openvaers.com/covid-data/mortality>

Nátlak na očkování není přijatelný ani proto, že stát nepřevzal dostatečné záruky za případné nežádoucí účinky či úmrtí spojená s vakcinací. Úprava odškodnění v zákoně č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovačnou látku pro očkování proti onemocnění covid-19, o náhradě újmy způsobené očkovaným osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů je parodií na odškodnění – na odškodnění podle tohoto zákona mají šanci dosáhnout jen naprosto výjimečné případy zvláště závažného ublížení na zdraví, a už vůbec ne pozůstalí po zemřelých.

Jednoduchým jazykovým výkladem ustanovení § 2 odst. 3 zákona o reklamě lze snadno dospět k závěru, že zakázaná je taková reklama, která je v rozporu s dobrými mravy, přičemž uvedené důvody pro to, aby se na reklamu nahlíželo jako na nemravnou, jsou uvedené pouze demonstrativně. **Nátlak na osoby neočkované, aby očkování podstoupily**, ačkoli jim mezinárodní smlouvy, ratifikované ČR, jakožto i vnitrostátní právo přiznávají autonomii vůle k rozhodnutí o podstoupení zdravotního výkonu, je tedy možné podřadit pod kategorii danou v ust. § 2 odst. 3 zákona o reklamě, a jako jednání protiprávní ho **je třeba považovat za nemravný**.

MZd o očkování proti covid-19 objektivně neinformuje. Nejdříve slibovalo, že se očkování stane „tečkou za koronavirem“¹⁸ a že zabrání reinfekci a infikování blízkých¹⁹, a to přesto, že již tou dobou bylo známo, že se mezi lednem a dubnem vyskytlo v USA, kde se začalo s očkovaním dříve, minimálně 10 262 případů onemocnění covid-19 u plně očkovaných osob, z nichž 10 % bylo hospitalizovaných a 2 % zemřela.²⁰ Později MZd přešlo na loterii o tenisky, poukazy na web s počítačovými hrami a mobilní telefony²¹, a nyní se uchýlilo k nejbídnějším praktikám, jaké si lze představit při propagaci léčivého přípravku – ke **vzbuzování strachu**.

Ze všech uvedených argumentů dle mého názoru vyplývá, že **Kampaň MZd je v rozporu s dobrými mravy – snižuje lidskou důstojnost, obsahuje prvky využívající motivu strachu a na neočkované vytváří nátlak, který je v rozporu s právem na poskytnutí zdravotní služby až na základě souhlasu pacienta**.

S ohledem na výše uvedené podávám Vám coby orgánu příslušnému ve smyslu § 7 písm. b) zákona o reklamě tento podnět, abyste zahájili řízení z moci úřední, veškeré okolnosti Kampaně MZd řádně prošetřili, posoudili a rozhodli, zda došlo k porušení zákona o reklamě,

¹⁸ <https://www.ceskoockuje.cz/>

¹⁹ Proč se očkovat, když už jsem covid-19 prodělal? <https://www.youtube.com/watch?v=9A7mANb53mc&t=20s>
či <https://www.ceskoockuje.cz/casto-kladene-otazky/>

²⁰ COVID-19 Vaccine Breakthrough Infections Reported to CDC – United States, January 1-April 30, 2021. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2021;70:792-793.DOI:<http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm7021e3>external icon .
<https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7021e3.htm#suggestedcitation>

²¹ Švihel, P. První očkovací lisovačka: hraje se o tenisky či iPhony za 200 tisíc. 13.07.2021.

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prvni-ockovaci-losovacka-hraje-se-o-tenisky-ci-iphony-za-200-tisic-169570>

a to zejména (nikoliv však výlučně) k naplnění skutkové podstaty dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o reklamě.

Rovněž tímto ve smyslu § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, žádám, **abych byla v zákonné lhůtě vyrozuměna**, jak byl tento můj podnět na zahájení řízení z moci úřední vyřízen.

S pozdravem

JUDr. Vladana Vališová, LL.M.

